

Наш вибір

Газета для мігрантів з України в Польщі

ISSN 2083-8751 Sygn. akt III. NsRej 500/11 ЩОМІСЯЧНЕ ВИДАННЯ

№ 40

2015

Інтернет-портал: www.naszwybir.pl



Фото з: www.garmyder.org

Харків-Варшава – спільна театральна справа

У номері:

Світлана Олешко і Михайло Барбара розкажуть про свій театр та співпрацю з польськими театрами – с. 1, 3

Український дім у Варшаві! – с. 2

Обережно: фальшиві запрошення на працевлаштування! – с. 4

Про Реанімаційний пакет реформ – с. 6

Про зустрічі із читачами «Нашого вибору» – с. 7

Дискусія про українську інтелігенцію – с. 8

Нагорода примирення-2015 – с. 10

Літня школа ім. Богдана Сольчаника у Лаврові – с. 11

Як користуватись міськими велосипедами? – с. 12

Адреси організацій, які надають безкоштовні консультації щодо легалізації перебування в Польщі – с. 13

Полуниці для чоловіків від Юрія Герасимчука – с. 15

Т

еатр-студія «Арабески» заснований у 1993 році студентами театрального відділення Харківського інституту мистецтв. Це авангардна, незалежна структура, яка довгий час не мала навіть свого власного приміщення. «Арабески» зарекомендували себе як щось нове, скандальне й таке, що може навіть шокувати. Глядачі після вистав із захопленням кажуть: «Ми такого ще не бачили!». Це лабораторія-майданчик для професійного розвитку та експериментів, втілення мистецьких та соціальних проектів.

«Арабески» 20 років активно співпрацюють з польськими театральними колами. Із керівником та режисером театру-студії «Арабески» Світланою Олешко та актором театру, українським музикантом Михайлом-«Міськом» Барбарою я поспілкувався у Варшаві, де вони перебувають на стипендії «Gaude Polonia». Тут, кажуть, мають нагоду на власні очі досліджувати, як сучасний театр функціонує у Польщі.

«Одним із завдань нашого перебування в Польщі є спроба розробити шляхи довготривалої польсько-української театральної співпраці. Ми шукаємо проекти, які були би цікаві полякам і які б ми мо-

гли реалізувати тут разом із польськими театральними колами», – твердять Світлана та Михайло.

«НВ»: Як починалася співпраця «Арабесок» із польськими театрами? Розкажіть про спільні проекти Вашого театру із театральним середовищем у Польщі.

М. Барбара: Співпраця театру «Арабески» із поляками починалася із нашого запрошення польського композитора Миколая Тшаски в Україну написати музику до вистави «Критичні дні». Пізніше була польсько-українсько-білоруська вистава із познанським театром «Więzo Podróżu» під назвою «ЧОРНОБИЛЬ™»; в Україні польські режисери ставили виставу Станіслава-Ігнаці Віткевича (Віткаци) «Бляха Муха», а потім вийшла книжка (шість п'єс Віткаци) «Вінт чи бридж – this is the question», яку я переклав українською мовою. Останній наш польсько-український проект: про II Світову війну і непрості польсько-українські взаємини – це вистава «Декалог: локальна світова війна». Прем'єра цього українсько-польського проекту «Арабесок» та люблінського театру «InVitro» відбулася у 2012 році під час фестивалю «Konfontacje Teatralne».



Дорогі українці!

Від жовтня діє
Український дім
у Варшаві!
Він знаходиться
за адресою:
ul. Zamenhofa 1.

Запрошуємо приходити!

У Домі діє Клуб українських жінок, Дитячий клуб «Рукавичка» (субота-неділя), а також проходять зустрічі, майстер-класи та тренінги для дітей та дорослих.

Український дім – це теж місце куди можна прийти і поспілкуватись з друзями при каві.

Анонс подій у Домі можна знайти на сторінці naszwybir.pl та на порталі Фейсбук: www.facebook.com/UkrainskiDom

І хоч приміщення в нас є, потрібна допомога з ремонтом та утриманням Дому. Для цього ми зареєстрували збірку коштів на Український дім.

Ми вже зробили ремонт першого поверху, змінили вікна та підлогу. Нам ще потрібно купити спорядження, помалювати другий поверх тощо. І для цього **потрібні кошти!**

Будемо вдячні за пожертви! Взамін Ви завжди знайдете щось для себе у Домі.

Український дім буде для всіх нас – тому саме наша з Вами підтримка дасть йому українське дихання!

Створюймо разом наш Дім, маленьку Україну у великій Варшаві!

Кошти на Український дім можна пожертвувати на такий рахунок:

Fundacja «Nasz Wybór»
PL 39 1440 1387 0000 0000 1295 6509
Nordea Bank Polska S.A.
Oddział/POB
CBD O/Główny 1 P.B. w Warszawie
Назва переказу:
Darowizna na Ukraiński Dom



ЗАПРОШУЄМО
ДО УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ!



§
22 490 20 44
www.migrant.info.pl

Інформація для іноземців щодо:

- отримання карт перебування
- громадянства
- дозволу на роботу
- та інших аспектів життя в Польщі.

Зателефонуй та дізнайся більше!



Продовження 1 сторінки

Харків-Варшава – спільна театральна справа

Вона складається із двох частин: української – «Декалог: локальна світова війна», режисером якої є Світлана Олешко, та польської – «Арогія 43/47» режисера Лукаша Вітт-Міхаловського.

С. Олешко: «Арабески» 15–16 жовтня ставитимуть «Декалог» у Варшаві. Директор Польського театру Анжей Северин запросив нас представити цю виставу полякам. Вона є однією із трьох в документальному триптиху, який ми створювали майже 9 років. Першою виставою був «ЧОРНОБИЛЬ™», другою – «Декалог», а третя була на тему Голодомору під назвою «Листи з Харкова». На мою думку, аби усвідомити те, що сьогодні відбувається в Україні, треба зрозуміти принаймні ці три українські катастрофи минулого століття. У Харкові виставу «Декалог» наш театр показував військовим, біженцям, волонтерам. Нині вона звучить цілком інакше – значно пронизливіше, це віддзеркалення тієї війни в контексті сучасної, яка триває на Сході. Усе це змінює акценти, включно із українським націоналізмом.

Розкажіть про своє знайомство із польським глядачем. Як взагалі театр сприймається у Польщі та Україні?

С. Олешко: У нас досить довга та багата історія взаємин із польським глядачем та польськими театрами. Більше двох десятиріч ми їздимо в різні міста Польщі, буваємо на фестивалях. Мені хочеться вірити, що це взаємна любов. Польський глядач має «більший багаж», бо частіше ходить до театру. Самого театру в Польщі взагалі більше, ніж в Україні. Відповідно завжди легше спілкуватися з глядачем, який краще підготовлений. Хоча ми часто чуємо і в Польщі, і в Україні реакцію від людей: «Ми такого не бачили». З одного боку – це приємно, а з іншого – є напруга, коли ти говориш театральною мовою, яка нова для глядача, це завжди створює додаткові емоції для акторів. Ми не є традиційним театром – коли приходять глядач з певними очікуваннями, отримує те, що хотів і задоволений вертається додому. Для нас це завжди певна специфіка.

Яка виглядає ситуація із театром в Україні? Маєте нагоду слідкувати за театральними процесами в Польщі? Але ж і спостерігаєте за тим, що відбувається у цій сфері в Україні?

М. Барбара: В Україні зараз спостерігаємо певний «бум» так званої драматургії: усі, хто пише і не пише (обоє сміються – авт.), почали писати серед іншого й п'єси.

С. Олешко: З'являються нові осередки. Це, в основному молоді люди, які раніше не були причетні до театру радянського зразка. Це прекрасно, оскільки в таких умовах зароджується український театр, який насправді був розстріляний в 1937 році... Адже після смерті Леся Курбаса це був не український, а радянський театр, який далі сидить на наших бюджетах, головах, у наших театральних приміщеннях. Приходить нове покоління, яке, сподіваюся, буде орієнтуватися на західноєвропейський, а також польський театр, а не на московський.

Як розвивати театральну культуру серед українців в Україні? Чого бракує у цьому сенсі?

С. Олешко: Треба переглянути історію українського театру – звідки він почався і як розвивався. На жаль, зараз цього ніхто не робить. Сподіваюся також, що з'являться молоді дослідники, які назвуть нам дати в історії українського театру. Він від польського відрізняється тим, що завжди був демократичним – у нас не було королів і королівських театрів у нас не будували. Потрібна ревізія українського театру. Сама українська театральна спільнота повинна переглянути минуле театру в Україні – звідки він узявся, куди ми хочемо рухатися далі. І, як не парадоксально, у цьому може допомогти нинішня війна.

Яким чином?

С. Олешко: Ми бачимо в Харкові, як місцеві мешканці реагують на останню революцію і на війну. Нарешті Харків починає бачити себе українським містом і говорити, що обличчя Харкова – це, скажімо, Жадан і «Арабески», а не Кернес і Добкін.

Крім «Арабесок», які інші експериментальні театри та проекти є в Харкові?

С. Олешко: Харків – це театральна столиця України. Так сталося історично, завдяки якраз альтернативним театрам. Вони завжди діяли не як репертуарні театри, а як цікаві та окремі центри зі сво-



Світлана Олешко та Михайло Барбара

єю історією. За останні роки з'явилося близько 30 схожих театральних ініціатив. Це переважно молоді люди, які творять особливі середовища, живуть театром. Там з'являються нові тексти й актори люблять грати в них, вони мають свою публіку. Більшість з них виступає на сцені в Харківському будинку актора, куди нині важко купити квитки на вистави навіть заздалегідь.

Окрім представлення «Декалогу» в жовтні – над якими проектами та виставами працюєте ще? Адже відвідування театрів в Польщі, спілкування із людьми театру тут дає вам якісь нові ідеї, натхнення.

С. Олешко: Сенсом мого перебування в Польщі є розробка довгострокових театральних проектів між Польщею та Україною. Хочеться посилити ці польські впливи, особливо на сході України, в Одесі, Дніпропетровську, Харкові. Плануємо багато проектів. Зокрема, один з них вже розпочався – Студія документальних і художніх фільмів у Варшаві (пол. Wytwórnia Filmów Dokumentalnych i Fabularnych) реалізує проект на перетині театру, кіно і телебачення. Він називається ТЕАТРОТЕКА – це спектаклі в умовах кіностудії для сучасних польських драматургів і для режисерів-дебютантів, де досвідчені кінорежисери пропонують їм неординарні рішення. Зараз ми ведемо з ними переговори, щоб показати це і в Україні – «Перший національний» уже дав згоду на показ цього проекту у себе в ефірі. Було б дуже добре, якби в Україні побачили нову якість сучасного польського театру. Ми також ведемо переговори з театром TR у Варшаві, де зробили проект Teren TR. Під час конкурсу вони відібрали 5 молодих польських проектів, які є не лише театральними, долучаючи до них людей, які малюють комікси або знімають документальне кіно. Прем'єрні покази відбудуться в червні. Ми хочемо їх запросити до Харкова. Сподіваюся, що «Арабески» також будуть частими гостями в Польщі.

Продовження на 13 сторінці



Зібралися за кордон – будьте пильними

У польській Державній прикордонній службі (Straż Graniczna) звертають увагу, що у весняно-літній сезон зростає кількість українських громадян, які отримують польські робочі візи «обманним шляхом». Щоправда, більшість із них про це навіть не здогадується. «Прозріння» настає щойно на кордоні, коли омріяна праця здається близькою, а «недобрі» прикордонники завертають додому. У 2014 році з цієї причини до Польщі не змогли в'їхати майже 1,5 тисячі громадян України.

Я Іван КОЗЛОВСЬКИЙ

к відомо, попит породжує пропозицію. У цьому випадку теж знаходяться «благодійники». Злочинні групи спеціалізуються на виготовленні підроблених «запрошень до торговельної співпраці» та званих у заробітчанському сленгу «запрошень на роботу» (офіційна назва «Декларація про намір надання роботи іноземцеві». – Авт.). Якщо такі фальшивки часто проходять непоміченими процедуру розгляду візових анкет у польських консульствах (як свідчить статистика прикордонників, найчастіше у Львові, Луцьку та Вінниці), то що вже говорити про пересічного українця, який за будь-яку ціну намагається пережити скруту, поїхавши підзаробити за кордоном.

Крім них, є абсолютно «чисті», тобто офіційно видані уповноваженими органами «запрошення на роботу», які після ґрунтовної перевірки (яка вимагає часу) ведуть до фірм-одноденок, зареєстрованих з виключною метою заробити на українцях, котрі прагнуть потрапити на бодай якусь роботу до Польщі. За повідомленням Лодзинського відділення прикордонної служби (Placówka Straży Granicznej w Łodzi), шістьох «працівників» однієї з таких «фірм» було затримано у місті Лодзі. Один із них – 57-річний громадянин Польщі – на себе особисто та на своїх знайомих зареєстрував у повітовому управлінні праці 800 «запрошень на роботу», які за посередництвом 28-річного громадянина України були «передані» (читай: продані*) українцям для оформлення в'їзних документів (віз) до Польщі. Встановлено, що на їхній підставі до Польщі в'їхали понад 100 заробітчан. Цих «щасливчиків» чекає



Фото зі сторінки www.volynpost.com

депортація з Польщі: або в разі виявлення під час перевірок, здійснюваних мобільними прикордонними патрулями за місцем роботи українських громадян, або в момент повернення на батьківщину. Решті, що вже встигла отримати на їхній основі візи, слід сподіватися повернення додому просто з кордону. Натомість «фірмачі-благодійники», згідно зі ст. 264 Кримінального кодексу Польщі, можуть додатково «заробити» навіть до 8 років позбавлення волі.

До речі, прикордонники не розбиратимуться, хто купляв «запрошення» свідомо, а хто ні. Адже трапляються випадки, коли отримувачі згадуваних вище «запрошень» знають принаймні про те, що в Польщі за вказаною в документі адресою їх ніхто не чекає, а роботу доведеться шукати на місці або самотужки на т.зв. заробітчанських біржах чи з допомогою родичів та знайомих, які вже працюють. Вони можуть безкоштовно або за певну плату виконати роль посередника з працевлаштування. Прикордонники наголошують, що останнім часом почастишали випадки затримань укра-

їнських громадян, які з польськими національними робочими візами намагаються «пробратися» в Західну Європу, аби там влаштуватись «на чорно» на таку ж як у Польщі роботу, але значно вище оплачувану.

* Ціна одного такого «запрошення на роботу» у «благодійників» становить мінімум 50–60 доларів США, хоча управління праці видають їх зацікавленим польським фірмам безкоштовно. Натомість платними (50, 100 або 200 злотих – залежно від терміну або специфіки виконуваної роботи) для роботодавця є «запрошення на роботу від воєводи», як їх спрощено називають у середовищі заробітчан (офіційна назва «Zezwolenie na pracę»/«Дозвіл на працевлаштування» – авт.). Різниця між названими офіційними оплатами та тим, що за цей вид «запрошення» Ви заплатили чи заплатите Вашим «добродіям» (джерела серед місцевих українських працівників, які побажали залишитись анонімними, називають ціну від 800 до 1500 злотих) – це їхній заробіток на Вашому незнанні реального стану справ. ■

ТРАВЕНЬ 2015

1 травня НАТО: Росія використовує «режим тиші» на Донбасі для перегрупування військ і можливого наступу

3 травня Держслужба з питань надзвичайних ситуацій: 3 тимчасово окупованих територій та районів АТО до інших регіонів України переселилися понад 848 тис. людей

4 травня Україна заявила, що згідно з мінськими угодами завершила відведення важкого озброєння від лінії розмежування в Донбасі

5 травня Літак Міністерства оборони України після аварії та низки проблем евакуював з Непалу, який постраждав від землетрусу, близько ста осіб – передусім українців, але також іноземців

7 травня Міністр закордонних справ Польщі Гжегож Схетина: Наступ проросійських бойовиків на Донбасі малоймовірний

8 травня В Україні вперше відзначили День пам'яті та примирення з нагоди річниці завершення Другої світової війни. Президент Петро Порошенко заявив, що перемога у цій війні не була б можливою без України та українців

8 травня На 84-му році життя помер відомий український кінооператор і режисер Вадим Ілленко

9 травня Україна вперше відсвяткувала День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні. Це свято 2015 року прийшло на заміну радянському Дню перемоги, яке досі відзначалося в СРСР та Україні

10 травня Українські ЗМІ коментують перемогу Анджея Дуди в першому турі президентських виборів у Польщі, звертаючи увагу, що політик «заявляв про можливе надання Україні військової допомоги»

11 травня Командування АТО: У Донбасі перебуває щонайменше 9 тисяч російських військовослужбовців, а всього бойовиків нараховується 43 тисячі

12 травня У Москві пройшла акція підтримки української льотчиці Надії Савченко, яка з минулого року незаконно утримується в російській в'язниці. Під час заходу було затримано 8 осіб

13 травня ОБСЄ: Ні Україна, ні «ДНР» та «ЛНР» не закінчили відведення важкого озброєння, як це передбачалося мінськими угодами

13 травня Петро Порошенко відвідав Німеччину та зустрівся зі канцлером Ангелою Меркель

14 травня Дніпропетровський «Дніпро» вперше у своїй історії вийшов до фіналу Ліги Європи УЄФА, перемагаючи в півфіналі італійський футбольний клуб «Наполі». Тренер українців Мирон Маркевич присвятив цю перемогу «хлопцям, які зараз в АТО»

Опрацював Андрій Шеремет на підставі Української правди, Чемпіону, РБК, України молоді, ВВС, Ліги та Української служби Польського радіо

Чи відвели українська армія та бойовики важке озброєння?

На початку травня штаб АТО повідомив, що українські Збройні сили завершили четвертий етап відведення важкого озброєння від лінії розмежування в Донбасі, яке Україна розпочала наприкінці лютого, згідно з мінськими угодами.

Згодом П. Порошенко заявив, що проросійські бойовики повертають важку техніку під приводом підготовки до парадів з нагоди Дня перемоги та закликав негайно відвести цю зброю з буферної зони в Донбасі.

Своє слово в цій суперечці в середині місяця сказала ОБСЄ. Заступник голови моніторингової місії ОБСЄ в Україні Александер Гуг заявив, що «ні уряд, ні незаконні формування не закінчили відведення важкого озброєння, так як це повинно бути у відповідності з мінськими угодами».

Як українців з Непалу вивозили

Після того, як наприкінці травня в Непалі стався сильний землетрус, унаслідок якого загинули майже 7,5 тисяч людей, П. Порошенко доручив негайно евакуювати з цієї країни українських туристів. Літак ІЛ-76 Міністерства оборони України вилетів до Непалу ще 30 квітня, але в Делі під час тимчасової посадки виявилось, що машина потребує ремонту. Деталі для ремонту доставлялися з України, тому «негайно» евакуації українців з постраждалої від стихії країни не вийшло. Літак «застряг» в Індії на кілька діб, а частина українців встигла самотужки повернутися на батьківщину. Лише 5 травня 75 громадян України та 11 іноземців, зокрема, росіяни, поляки та грузини, піднялися в місті Катманду на борт ІЛ-76 та, летячи через Баку, наступного дня повернулися в Київ. Після «непальської епопеї» зі своєю посадою попрощався в.о. голови Державної служби з питань надзвичайних ситуацій Зорян Шкіряк, який керував евакуацією українців з Катманду.

70-річчя перемоги в Другій світовій війні

У травні українці вперше відзначили відразу два свята з нагоди перемоги над нацистами в Другій світовій війні. Так, 8 травня українці згадували загиблих в День пам'яті та примирення, а 9 травня на заміну пострадянському Дню перемоги прийшов День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні. Україна відмовилася від радянських та російських травневих традицій та прийняла європейський зразок вшанування завершення Другої світової війни, не проводячи розважальних заходів, парадів та салютів, а акцентуючи на вшануванні пам'яті жертв війни. П. Порошенко нагадав, що «Україна втратила, за різними оцінками, від 8 до 10 мільйонів людей», а також віднісся до сумнозвісної заяви Владіміра Путіна з 2010 року про те, що Росія перемогла б нацистів і без України. «Такі слова – це і наруга над пам'яттю загиблих воїнів, і знущання над почуттями живих ветеранів», – заявив президент і додав: «Не виграли б (росіяни – ред.) цієї війни без України та українців! Тут навіть нема про що сперечатися!».

Польські вибори очима України

Після 10 травня в Україні з'явився інтерес до виборів президента Польщі. Через несподівану поразку знайомого українцям Броніслава Коморовського, ЗМІ над Дніпром почали задавати питання: «А хто такий Анджей Дуда?». Так, видання «Україна молода» назвала опозиційного кандидата «найбільш проукраїнським з усіх претендентів на посаду президента Польщі», якщо, звичайно, аналізувати лише передвиборчу риторичку. «Дуда заявляв про можливе надання Україні військової допомоги й навіть критикував чинного главу держави Коморовського за „надто помірковану” позицію з цього питання», – читаємо в статті. До того ж наголошувалося, що опозиційна польська партія «Право і справедливість» завжди вважалася більш категорично налаштованою проти Росії, ніж правляча «Громадянська платформа». Проте з іншого боку, «Право і справедливість» не схвалює «жодних примирень між Києвом та Варшавою щодо Волинської трагедії», – наголошували українські ЗМІ.



Громадянське суспільство та реформи в Україні

Реанімаційний пакет реформ (РПР) – ініціатива кваліфікованих та фахових представників громадськості, які поставили собі за мету пришвидшити реформи в Україні й відігравати в цьому процесі активну роль. Більше про ініціативу ми розпитали менеджера з адвокації РПР, громадського активіста та члена Ради громадського контролю Національного антикорупційного бюро Ярослава Юрчишина.

«НВ»: Ідея ініціативи РПР сягає січня 2014 р. – активної фази Майдану. Розкажіть детальніше про цю ідею та її перші кроки.

Ярослав ЮРЧИШИН: Активісти, згуртовані в Громадський сектор Євромайдану, ще в січні 2014 р. почали планувати те, яким чином досить хаотичну революційну енергію Майдану спрямувати в конструктивне русло. У перші дні після втечі Януковича ця дискусія відновилася – було обрано форму громадської ініціативи, яка запропонує новій владі пакет невідкладних ініціатив, що допоможуть реанімувати країну після тоталітаризму. До цього пакету ввійшли законодавчі ініціативи у сфері люстрації, боротьби з корупцією, освіти, виборчого законодавства, реформи прокуратури, судів та міліції. У квітні 2014 р. ці напрацювання були представлені громадськості у вигляді РПР. Значна частина вже втілена, частина ще реалізується.

Коли та чому Ви приєднались до ініціативи РПР, ставши її активним членом?

Навесні 2014 року я відвідував більшість акцій-пікетів РПР під парламентом та співпрацював як волонтер з антикорупційною групою й групою реформування сфери публічних фінансів. У грудні 2014 р., коли стало зрозуміло, що влада інституційно неспроможна провести швидкі реформи й потреба громадської підтримки не зникне найближчим часом, РПР почав розбудовуватися за допомогою Європейської Комісії та інших донорів з США та Європи. Було сформовано професійний секретаріат, створено відділ адвокації, який мені запропонували очолити. Тому як волонтер я з РПР з початків, як професійний працівник – з грудня 2014 року.

Як виглядає структуру РПР?

Це коаліція 70 громадських організацій, благодійних фондів та мозкових центрів, представники яких розподілені на 27 робочих груп. Кожна робоча група опікується окремою реформою: освіта, правоохоронні органи, антикорупція, суди, Конституція. Представники груп збираються на Координаційній раді і ви-

значають пріоритети діяльності. Поточне керівництво здійснює рада з 7 осіб, обрана Координаційною радою; виконує завдання професійний секретаріат з 10 осіб. Кожна група має менеджера, який організовує роботу, та головного експерта, який слідкує за виконанням Дорожньої карти реформ у певній сфері.

Чи можна говорити про ініціативу РПР як про вдалий приклад участі громадянського суспільства в реформуванні країни? Якщо так, то як це відбувається в практичному вимірі?

Так, однозначно. Процедура наступна: громадські експерти вивчають міжнародний та український досвід щодо реформування тієї чи іншої сфери державного управління, напрацьовують свої рішення й презентують їх народним депутатам та урядовцям. Після дискусії та доопрацювання ці ініціативи у формі проектів законів чи рішень уряду потрапляють на розгляд парламенту й Кабінету Міністрів України. Після прийняття ініціатив експерти включаються у процес контролю за їхнім втіленням.

Ми маємо тісну співпрацю з неформальним Клубом реформ у парламенті, де представлені не лише колишні ересперівці, які стали депутатами (Ганна Гопко, Світлана Заліщук, Мустафа Наєм, Сергій Лещенко, Віктор Галасюк та інші), а й представники керівництва парламенту: спікер Володимир Гройсман, його заступники Андрій Парубій та Оксана Сироїд, загальною кількістю понад 50 депутатів. Також непогано працюємо з окремими міністерствами, зокрема Міністерством економічного розвитку та торгівлі, Міністерством освіти та науки, Міністерством культури, Мінаргополітики, Мінекології, але, на жаль, співпраця з Кабінетом Міністрів України як з колегіальним органом ускладнена, бо прем'єр-міністр не розуміє важливості співпраці з громадськістю. Щодо Адміністрації Президента, то в багатьох проектах – як-от децентралізація, електронне урядування тощо – у нас є чудова співпраця, завдяки Дмитрові Шимківу та Ростиславові Павленку. У сфері боротьби з корупцією, реформування судів та правоохоронних органів ми ведемо достатньо гостру дискусію, бо громадськість вимагає ефективних кроків у цих сферах.

Які виникають труднощі у співпраці з парламентом?

Єдина складність – реформаторів в парламенті не так багато, як хотілося. Але загалом у нас дуже ефективна робота з законодавчою гілкою влади. Лише в цьому скликанні ми добилися прийняття

27 законопроектів та 2 постанов Верховної Ради в різних сферах – від політики національної пам'яті до реформи банківського сектору.

РПР також активно діє на рівні міста Києва. Як виглядає співпраця між РПР та органами самоврядування в столиці? Чи за прикладом Києва у планах РПР є ідея охопити своєю діяльністю інші регіони?

Група РПР-Київ постійно співпрацює з місцевими депутатами, найближчим часом буде зареєстровано новий законопроект про місто Київ, напрацьований спільно експертами та депутатами КМР. Щодо регіональної мережі – ми не ставимо за мету щось створювати згори, бо це в такій великій державі як Україна неефективно. Ми постійно спілкуємося з місцевими активістами, на середину липня запланований форум, на якому ми будемо розповідати про механізми, що місцевим громадам дають нові закони у сфері децентралізації, реформи виборчого права, ЖКГ тощо. Як користуватися цими знаннями – вирішувати місцевим активістам, ми ж завжди готові підтримати ініціативи знизу. Саме так і виникла ініціатива РПР-Київ – місцеві активісти вирішили, що їм потрібен такий механізм.

З якими міжнародними організаціями й структурами РПР постійно співпрацює?

З усіма, окрім представників країни-окупанта, тобто Росії. Наш міжнародний відділ постійно надсилає висновки наших експертів представництвом МВФ, ЄБРР, Єврокомісії, посольствам, міжнародним журналістам. Ми розуміємо, що на нас частково лежить функція народної дипломатії, тому намагаємося її виконувати якнайкраще в рамках наших можливостей.

Постмайданне громадянське суспільство в Україні не змогло створити впливову політичну силу. Чи ініціатива РПР має намір стати в недалекому майбутньому політичною партією, яка матиме нову та якісну команду, стартуватиме в парламентських виборах?

Ми – громадська ініціатива, тому політичною діяльністю займатися не плануємо, тим більше ініціювати створення партії. При цьому ми припускаємо можливість, що частина наших експертів долучиться політичних команд як на місцевому, так і на національному рівні. Нам більш цікаво змінити законодавство про політичні партії, примусити їх стати відкритими щодо звітування, позбавити олігархів виключного впливу на них, впровадити відкриті списки на виборах і створити шанси для лідерів громадської думки змінити всю партійну палітру, ніж створювати 240-ву партію закритого типу. ■

Розмовляла
Ольга ПОПОВИЧ

Зустрічі «Нашого вибору» із читачами

Гданськ

Дарина ПОПІЛЬ

«Наш вибір» продовжує проводити традиційні зустрічі з читачами: 31 травня Фонд відвідав українську громаду в Гданську. Зустріч провели члени Фонду Тетяна Родненкова, Дарина Попіль та Ірина Полець. Зустріч відбулась після Служби Божої поблизу греко-католицької церкви в Гданську, яка, до слова, вражає своєю масштабністю та красою.

Вступне слово сказала Ніна Падун, яка є головою організації «Перехрестя – Затока Гданська». Організація під її керівництвом багато років займається допомогою українським мігрантам, а пані Ніна цього разу люб'язно запросила «Наш вибір» для проведення зустрічі із читачами до парафіяльного дому, де також міститься офіс її фонду.

Розпочалась зустріч із загальної розповіді про історію та діяльність фонду «Наш вибір», згодом більш детально розповідалось про газету «Наш вибір» та однойменний веб-портал. Після презентації в гостей було чимало коментарів та питань. Активні представники студентства ділились своїм досвідом громадської діяльності та запитували, як діє студентство у Варшаві. Прозвучали пропозиції



Учасники зустрічі біля пам'ятника Св. Володимира.

Фото авторки статті

більше писати в газеті та на порталі про можливості навчання у Польщі для українців, а також появилась ідея спільного створення спеціального порталу лише для студентів.

Учасників зустрічі зацікавила рубрика «Оголошення», що діє на порталі «Наш вибір» – важливо, на думку присутніх, що існує ресурс, де можна обмінюватись корисними матеріалами. Багато питань виникло щодо різноманітних інформаційних зустрічей, особливо на тему юридичних порад. «Наш вибір» поділився своїм досвідом організації таких ініціатив.

Під час розмови «Наш вибір» спробував з'ясувати, які теми – на думку українських студентів, молодих людей – є зараз для них найбільш актуальними, про що вони б хотіли дізнаватись зі шпальт газети чи веб-порталу. Зважаючи на те, що в залі були присутні переважно студенти, основні питання стосувалися можливостей безкоштовного навчання в Польщі для українців, отримання стипендій, зміни навчального закладу, а також проблеми чи переваги, які виникають під час працевлаштування для українських студентів з польським дипломом.

На зустрічі порушено кілька важливих та актуальних питань: наприклад, як

З коментарів та запитань гостей зустрічі можна зробити висновок, що важливими для читачів газети «Наш вибір» є публікації на юридичні теми: доступні пояснення польських законів, матеріали про справи, зв'язані з легалізацією перебування, тексти, що містять інформацію про різні види допомоги та місця, куди можна звернутись за підтримкою. Отож, обов'язково будемо продовжувати публікувати статті такого типу.

Завершилась зустріч чаюванням, неформальною теплою бесідою, обміном контактами та ідеями, а також спільною фотографією біля недавно зведеного пам'ятника Володимиру Великому.

Дякуємо за теплий прийом організаторам зустрічі: Ніні Падун, фондові «Перехрестя – Затока Гданська», також дякуємо усім присутнім за прибуття, цікаві питання та гарну атмосферу події.

Зустріч відбувалась у рамках проекту «Наш вибір – Інформаційні засоби для мігрантів з України в Польщі III», що реалізується Фондом «Наш вибір» за фінансової підтримки Європейського фонду інтеграції громадян третіх країн та бюджету держави. ■

СЛУПСЬК

Ольга ПОПОВИЧ

24 травня ми відвідали українських студентів, які навчаються у Слупську. Зустріч провели члени Фонду Олена Литвиненко та Ольга Попович.

Основним питанням розмови була тема створення і функціонування неурядових організацій у Польщі. «Наш вибір» охоче поділились власним досвідом, розповівши про свій дорогий розвитку: від ініціативи до створення фонду. Багато говорили про інформаційний проект, який викликав у молодих людей зацікавлення.

зміни трудового законодавства в Польщі торкнулись права працевлаштування іноземців, зокрема громадян України, чи щось суттєво змінилось, які актуальні проблеми з отриманням посвідок на проживання, що має знати студент з України, який хоче в період літніх канікул влаштуватись на роботу в Польщі тощо. Попри те, що більшість з цих тем свого часу вже висвітлювалась на шпальтах нашого видання, зацікавленість з боку читачів та поява нових нюансів чи законодавчих актів схилиє нас до думки, що варто більш розгорнуто про це писати в наступних виданнях щомісячника та на веб-порталі.

Дякуємо за теплу зустріч організаторам студентської ініціативи українських студентів у Слупську!

Зустріч відбувалась у рамках проекту «Наш вибір – Інформаційні засоби для мігрантів з України в Польщі III», що реалізується Фондом «Наш вибір» за фінансової підтримки Європейського фонду інтеграції громадян третіх країн та бюджету держави. ■





Парад рівності у Варшаві об'єднав близько 20 тисяч людей

Тисячі людей із веселковими стрічками крокують вулицями Варшави від Сейму Польщі до Банкової площі. Так у п'ятнадцяте у Варшаві пройшов 13 червня Парад рівності.

І Оксана КУЗЬМЕНКО

з 2001 року традиційний для Варшави Парад рівності перетворився із невеличкого мітингу на надзвичайну грандіозну акцію, що об'єднує тисячі людей, для котрих рівність та свобода усіх людей є найважливішими цінностями.

«Обов'язок держави – охороняти від дискримінації й ізоляції. Прагнемо активної антидискримінаційної політики щодо усіх меншин», – так звучить перший постулат Парад Рівності.

Крім вимоги поважити права ЛГБТ, на яких стереотипно обмежились ЗМІ, серед пріоритетів учасників акції – вшанування прав національних меншин та біженців, розширення можливостей для людей з фізичними обмеженнями, облаштування міста для інвалідів, матерів з дитячими возиками та велосипедистів, а

також суворого покарання за знущання над тваринами.

«Рівні права – спільна справа», – саме під таким лозунгом об'єдналися учасники цьогорічного парад. Організатори називають офіційну кількість учасників: 20 тисяч.

У рамках цьогорічного Парад Рівності відбулися десятки акцій і дійств: інституції, організації, фірми, а навіть приватні особи з початку червня проводять заходи, що тематично пов'язані з правами меншин. Вони загалом називалися Фестиваль Парад Рівності. У програмі – покази фільмів, дискусії, зустрічі, спортивні змагання, наукові конференції та виставки.

До Фестивалю Парад Рівності долучився й Фонд «Наш вибір». Одинадцятого червня в осередку «PaństwoMiasto» відбулася дискусія під назвою «Мігрантки в дії». У заході взяли участь українка Роксана Вікалок, музикант, акторка та педагог; білоруска Ксенія Нарановіч, соціолог, практик у сфері прав мігрантів; українка Вікторія Батрин, співзасновниця Ініціативи «Героям Майдану», що займається матеріальною допомогою постраждалим внаслідок війни в Україні; та українка Га-



Фото Парад Рівності

лина Бурковська, підприємець, власниця бістро у Варшаві. Учасниці дискусії та її ведуча, журналістка Польського радіо й щомісячника «Наш вибір» Олена Бабакова поділились власним досвідом успіху жінок-іноземок у Польщі. Вони також задумалися над тим, з якими проблемами чи загрозами можуть зустрічатись мігрантки в Польщі.

Зустріч відбувалася в рамках проекту «Наш вибір – Інформаційні засоби для мігрантів з України в Польщі III», що реалізується Фондом «Наш вибір» за фінансової підтримки Європейського фонду підтримки громадян третіх країн і бюджету держави. ■

Клуб українських жінок відвідав Краків

Д Людмила ГОНЧАРУК, Надія СМУК

ев'ять представниць Клубу українських жінок (КУЖ) вирушили 31 травня з робочим візитом до Кракова. На ранок була запланована зустріч з генеральним консулом України в Кракові Віталієм Максименком. За вранішньою кавою обговорено польсько-українські відносини, минуле й майбутнє України. КУЖ отримав немало важливої інформації – саме такої, яка потрібна українцю, що живе за кордоном. Цікаво було дізнатися про те, як можна допомагати Україні, перебуваючи поза її межами.

Подякувавши пану Віталію за теплу зустріч і плідну розмову, КУЖ вирушив далі – до ресторану «Український смак».

Кам'яний будинок, у якому він нині розташований, побудований в XIV столітті. Переступивши поріг, КУЖ опинився в маленькій Україні: на стінах – українські рушники, на полицях – зразки традиційної кераміки та старовинні предмети побуту, з динаміків лине українська музика.

Менеджер ресторану Ева Остах відповіла на питання жінок: як вести ресторанний бізнес, з якими труднощами доводиться стикатися. Цікаво було дізнатися, що страви готуються за перевіреними стародавніми рецептами. Традиційні дєруни, вареники з картоплею, борщ та гуляш витримали суворий екзамєн наших українських господинь з Клубу українських жінок! Тож обов'язково радимо завітати на вулицю Гродзька, 21! Бажаємо «Українському смаку» розвиватися, розширюватись і надалі тішити своїх відвідувачів традиційною українською кухнею!

Наступним пунктом подорожі КУЖу стала Школа живого ремесла (@Żywa Pracownia) на краківському Казімежі. У теплий період року май-

стерня розгортає діяльність просто неба. Недалеко від звичайних багатоповерхівок, у тіні альтанок, сконструйованих із живої верби, можна перепочити або виплести собі кошик із вербових гілок. Особливо раді тут родинам із дітьми. Молодші можуть погойдатися, пограти в м'яча, спробувати посіяти рослинки чи поспостерігати за ними, що вже ростуть на невеличкому городі. Надзвичайно цікаве місце і прогресивна ініціатива!

Час подорожі КУЖ добігає кінця, і останні кілька годин до потяга жінки присвятили екскурсії старовинними вуличками Кракова. Як кажуть, краще раз побачити, ніж сто раз почути. Але й почуте безперечно виявилось цікавим! КУЖ дякує за розповідь про чудове місто пані Мальвіні Жили.

Поїздка залишила найтепліші спогади і враження. Звичайно, здійснити все заплановане не вдалось, але якщо мислити позитивно, то це черговий привід повернутися до Кракова. ■

Клуб засновано фондом «Наш вибір» в рамках програми «Громадяни для демократії», фінансованої Фондами Європейської Економічної Зони.



Фото Людмили Гончарук

Оксана Забужко: Україна тільки тепер веде справжню війну за незалежність

Про долю української інтелігенції в XX сторіччі між двома деструкційними тоталітаризмами в Європі – нацизмом і комунізмом, – говорила під час чергового заходу в рамках циклу «Українські вечори» в Польському театрі в столиці Польщі.

Д Тарас АНДРУХОВИЧ

ебати на тему «Інтелігенція в жорнах історії XX століття – Україна, Польща, Європа» відбулися за участі української письменниці Оксани Забужко, польського журналіста, громадсько-політичного діяча Адама Міхніка та польського історика, антрополога культури Анджея Менцвеля.

Передмовою до дискусії стала перша частина «Українських вечорів», коли 27 квітня на сцені того ж театру відбувся вечір-читання «Спогадів» Надії Суровцової. Життя цієї української інтелігентки та дисидентки віддзеркалює трагічну долю цвіту української нації, зокрема, так званого «розстріляного відродження» – літературно-мистецького покоління 30-их років, яке подарувало Україні високохудожні твори літератури, філософії, живопису, музики, театру, але яке жорстоко й поступово знищував тоталітарний сталінський режим.

Як зазначив А. Міхнік, представлені польській публіці фрагменти «Спогадів» Н. Суровцової в Польському театрі стали поштовхом, аби опублікувати та видати повне видання мемуарів української інтелігентки польською мовою, що дозволить полякам ближче пізнати трагічну долю України XX століття через призму «українських окулярів».

Як нині сприймається біографія Суровцової в самій Україні? На думку О. Забужко, поки складно говорити про сформований інтелектуальний клімат в країні над Дніпром. Як додає вона, нині мало хто з представників сучасної української інтелігенції знайомий із творчістю та біографією Суровцової, не говорячи про суспільство, а тим паче політиків.

– Українцям зараз найбільше бракує рефлексії над тим, що відбувається нині і як до цього могло дійти, – казала О. Забужко, – бракує роздумів над усім періодом пострадянської квазінезалежності. Можна сказати, що тільки тепер ми ведемо справжню війну за незалежність. Насправді треба говорити про завершення сторічного циклу – столітню війну України за незалежність, яка почалася від поразки в 1918–1920 роках і тривала

протягом усього століття, у часи сталінського терору, двох тоталітаризмів, коли відбувалися постійні спроби пацифікації українських еліт. І до нині ми не можемо відростити тієї голови, яка була відтята під час великого сталінського терору. Яскравим прикладом цього є доля Н. Суровцової, – зазначила українська письменниця.

На думку А. Міхніка, великим недоліком польських інтелектуальних дискусій є те, що в Польщі, яка була завжди багатонаціональною країною, поляки ніколи на наважувалися дивитися на українську історичну та культурну проблематику не з польської, а української точки зору. Багато поляків донині, за словами А. Міхніка, не мають мужності зізнатися в тому, що вони продовжують мислити категоріями, про які колись писав польський діяч Ярослав Домбровський: «Уся суперечка з Росією про східні кордони з Польщею зводиться до того, що росіяни вважають, що Україна – це „Малоросія“, а поляки – „Малопольща“». Як наголосив А. Міхнік, досі в країні над Віслою побутує лицемірний комплекс польської національної свідомості. Звідси й незрозумілі, істеричні, перебільшені та часто інспіровані московським КДБ висловлювання на тему Волині, додав колишній дисидент.

Професор А. Менцвель, у свою чергу, наголосив, що події в Україні в XX столітті розгорталася набагато складніше, ніж у Польщі. При цьому не варто порівнювати ситуацію інтелігенції в 1920–30-х роках в обох країнах. Як додав він, у польській історії останніх десятиріч немає постаті, яка б пройшла настільки складний життєвий шлях, як Левко Лук'яненко чи Н. Суровцова – вони відсиділи в таборах, засланнях, в'язницях по 30 років. Він назвав це «екстремальною ситуацією», через яку багатьом українцям довелося пройти. «Спогади» Суровцової, сказав А. Менцвель, є не тільки свідченням і документуванням трагізму долі, але й істинним літературним пошуком себе, осмисленням того, що робити із пережитим досвідом далі – і це драматургія цього твору. Мемуари українки він порівняв із російськими книгами Надії Мандельштам «Спогади» та Євгенії



Фото Роберта Яворського

Гінзбург «Крутий маршрут», а також із маловідомою публікацією-спогадами польської професор Барбари Скарги. Однак, як додав історик, Н. Суровцова є більш зворушливою і промовистою у своїх «Спогадах». У Гінзбург та Мандельштам немає національної тематики, бо над тим домінує проблематика імперії. Натомість у Суровцової на передньому плані – питання української ідентичності та драматургії. Її твір допомагає усвідомити об'єм українського авангарду XX століття.

На думку О. Забужко, в Україні нині бракує рефлексії над історичною і культурною інтерпретацією усього XX сторіччя. Чи може бути місце в українському символічному пантеоні для людей, які дбали про добро України, українську культуру, але які були пов'язані із більшовизмом? Адже, як відомо, багато представників української інтелігенції «розстріляного відродження» так чи інакше співпрацювало з комуністами. Як зауважила О. Забужко, в Україні тривають дискусії на цю тему, виходять друком перші книги.

– Відбувається провітрювання авгієвих стайнь, та ще рано говорити про їх очищення, – наголосила О. Забужко. – Прийшов час для таких постатей, як Суровцова, Хвильовий, представників усього «розстріляного відродження». Щирі прихильники лівих поглядів, вони потрапили в пастку того «Союзу», який спочатку мав нагадувати щось на кшталт нинішнього Європейського Союзу. Увесь період 1920-их років, який називаємо «розстріляним відродженням» в українській культурі – було відродженням із добрими намірами та світлою вірою під прапорами соціалізму, щось на кшталт української Веймарської республіки, коли те покоління, маючи тільки 5–6 років, мало показати, наскільки несамовито цікаву авангардну культуру могла б мати європейська цивілізація, якби не програла України, – підсумувала О. Забужко. ■



Нагороди примирення

Григорій СПОДАРИК

Політик, історик та ЗМІ стали цьогорічними лауреатами польсько-української Нагороди примирення, яку 9 червня вручали у Варшаві.

Помножити або закопати

Церемонію очолив патріарх Української греко-католицької церкви Святослав Шевчук та митрополит люблінський Римо-католицької церкви Станіслав Будзій. Ініціаторками нагороди є сестри службниці Непорочної Діви Марії з Пралковців під Перемишлем.

Статуетки сплетеного маку та волоськи, що символізують єдність між сусідніми народами, отримали польський політик Павел Коваль, український історик Леонід Зашкільняк, київське Інтернет-телебачення Hromadske.TV та трансльоване з Варшави Інтернет-радіо WNET.

У всіх поясненнях до нагород наголошувалось на об'єктивності та послідовності лауреатів у праці для польсько-українського примирення, тісної співпраці народів у майбутньому. Про перспективу часто говорили й нагороджені: «Політики сьогодні повинні мати нову програму використання особливої нагоди, яку ми отримали від історії», – говорив П. Коваль. На його погляд, попри трагічні обставини, сьогодні Польща та Україна знаходяться так близько, як ніколи раніше. Цей момент політик назвав талантом, який можна «помножити або закопати». Позитивний варіант вимагає, як наголошував П. Коваль, особливої активності в наступні роки. Це мають бути масштабні проекти, що включатимуть розмови про болісну історію, створення спільних фільмів, ініціювання досліджень, замовлення публічними установами написання книжок тощо.

На переконання П. Ковалю, особливий виклик – це дістатися до тих людей по два боки кордону, які ще не переконались у потребі примирення.

Не шкодити

Список побажання продовжував представники радіо «Wnet» Войцех Янковський: «Думаю, що ми могли тішитись повністю тим примиренням,

коли в два боки могли б іздити без віз, формальностей та документів», – говорив журналіст, отримуючи нагороду. У свою чергу його український колега Андрій Баштовий переконував, що Hromadske.TV намагається боротись з наявним в Україні стереотипом про брак медіа-привабливості Польщі та польської тематики загалом – хоч раз телебачення найбільше зосереджується на Донбасі та питанні проведення реформ. Водночас А. Баштовий переконаний, що головною для польсько-українського примирення є довіра, яка народжується у відкритому й прозорому діалозі.

«Історію можна використати для поєднання і для руйнування взаємин між народами», – це слова чергового лауреата, львівського історика, автора праць про українсько-польські відносини Л. Зашкільняка. На його думку, нищівну силу маніпулювання історією показує сучасна російська інформаційна та воєнна агресія в Україні. Рецепт науковця для зближення між народами – розуміння і шанування другої сторони. А також вірність медичному прислів'ю – «не нашкодъ».

Не лише слова

Багато символіки звучало й у словах патріарха С. Шевчука. Ієрарх переконаний, що примирення в основному стосується не лише конкретних людей, але й народів та Церков. Він пригадав знаменні для цього процесу слова папи Івана Павла II, який у 2001 р. в час прощі до України говорив про прощення «надане та отримане», про потребу ставити вище те, що єднає, ніж ділить: «Справа братерства між поляками і українцями – це не лише гарні слова. Це й добрі діла, які обов'язково принесуть добрі плоди. Під час війни в Україні ми особливо відчуваємо, як



Нагороду поєднання отримали також представники Інтернет-телебачення Hromadske.TV Фото автора статті

потребуємо один одного», – говорив глава УГКЦ. А трохи раніше на пресконференції він чітко наголосив: «Можемо сказати, що Україна тепер собою захищає всю Європу – робить це черговий раз в історії. Справа свободи, незалежної України – це й справа безпеки Європи та миру в Європейському Союзі».

Варто відзначити, що цього дня польські та українські ієрархи підписали спільне звернення, де повторюється заклик десятирічної давнини, який оприлюднено в спільному пастирському посланні з нагоди акту взаємного прощення й примирення. Проявлена єдність у цих процесах має в оцінці ієрархів дати «відповідь експансії секуляризму та військовій агресії, яка йде зі Сходу».

* * *

Цього року нагорода примирення вручалась упятнадцяте. До її капітули входять найвищі духовні ієрархи України та Польщі, дипломати, культурні діячі, науковці тощо. У минулому статуетку примирення отримали, зокрема, Іван Павло II, Адам Даніель Ротфельд, Єжи Гоффман, Микола Рябчук, Богдан Ступка, видання «Tygodnik Powszechny», Фонд св. Володимира-Хрестителя Київської Русі тощо.

Серед нагороджених немає жінок, тому надіємось, що у майбутньому цю нагороду отримають жінки, які активно працюють для польсько-українського примирення (ред.).

Лаврів: прихована таємниця, віднайдена українцями й поляками

Тетяна РОДНЕНКОВА

Лаврів – це місце особливе. Маленьке село знаходиться у Старосамбірському районі Львівської області, усього 20 км від польсько-українського кордону. Видається, що час тут зупинився, історія завмерла. Це оманливе враження. Історія вирус, вона жива.

Найбільше таємниць приховує Лаврівський монастир св. Онуфрія, заснований у середині XIII століття. Лаврівський монастир є одним з найстаріших монастирів культу св. Онуфрія в Україні. Лаврів оповитий легендами про заснування монастиря, про зберігання мощів св. Онуфрія (існує думка, що це було єдине місце зберігання його мощів у східній Європі, потім вони були втрачені під час татарських набігів XVI століття) і про можливі поховання тут князя Лева Даниловича, на честь якого названо Львів.

Лаврів був важливим культурно-освітнім центром Бойківщини у XVI–XX століттях. Уже в XX столітті монастир мав одну з найбагатших бібліотек в Галичині, у фондах якої зберігались стародруки XVI–XVII століть, а також цінна німецькомовна періодика XIX–XX століть. Восени 1939 року за кілька тижнів було розграбовано і практично повністю знищено бібліотеку, церкву перетворено на стайню. Після закінчення війни в Лаврові відкрито школу для дітей з вадами розуму. Таким чином радянська влада руйнувала Лаврів не лише матеріально, але й символічно. З часом Лаврів з релігійного, освітнього та культурного центру перетворився у місце для хворих, яке асоціювалося не з освітою чи культурою, а скоріше з повною їхньою відсутністю.

Молоді люди з України й Польщі, небайдужі до питання локальної пам'яті та історії, вперше зібралися у Лаврові у рамках першої Лаврівської літньої школи у 2009 році. Ініціатором проведення літньої школи був тоді ще студент історичного факультету Львівського національного університету ім. Івана Франка Богдан Сольчаник. Це згодом він стане аспірантом Школи соціальних наук Польської Академії наук та працюватиме в Польщі й Україні над дисертацією, присвяченою виборчим практикам в малих містах західної України. Питання локальних осо-

бливостей – влади, історії, культури, архітектурних пам'яток, – завжди цікавило Богдана, який народився у Старому Самборі неподалік Лаврова.

Тоді, у 2009 році, протягом тижня у Лаврові молоді науковці й студенти зі Львова, Києва та Варшави збирали спогади мешканців села про події 1939 року: прихід радянських військ і розграбування монастиря. Ці живі історії звичайних людей виявились надзвичайно цінним і багатим джерелом для наукового аналізу.

Молоді науковці повернулись до Лаврова через п'ять років, у серпні 2014 року, але вже без Богдана. Б. Сольчаник трагічно загинув від кулі снайпера на вул. Інститутській під час Революції Гідності на київському Майдані. І Лаврівська школа, присвячена його пам'яті, збирала небайдужих молодих людей, які в своїй науковій чи громадській діяльності продовжують його справу. І Лаврівська школа була організована фондом «Наш Вибір» у співпраці з ГО «Апріорі» у рамках проекту «Польсько-українська співпраця для відновлення локальної пам'яті» за фінансової підтримки програми Польсько-американського Фонду Свободи «Зміни в регіоні RITA», яку реалізує фонд «Освіта для демократії» (Польща).

Об'єктом дослідницьких зацікавлень учасників ІІ Лаврівської літньої школи було не лише питання локальної пам'яті в широкому контексті, а й аналіз родинних історій мешканців села з метою дослідження локальної пам'яті, питань регіональної ідентичності.

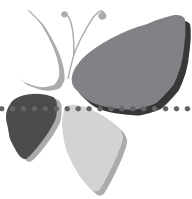
Під час літньої школи учасники розробили правила конкурсу для учнів стар-

ших класів на тему локальної історії. У вересні цей конкурс був оголошений і проведений у середній школі №1 ім. Богдана Сольчаника м. Старого Самбора. Саме в цій школі Богдан познайомився з історією свого міста та регіону, полюбив історію України. Учням було запропоновано на вибір надіслати історичні розвідки й есеї на тему місць пам'яті Старосамбірщини або намалювати родинне дерево та розповісти про одного зі своїх родичів. Конкурс викликав велике зацікавлення серед учнів. Переможницею стала учениця ІІ класу Софія Копач, яка подала на конкурс дослідницьку роботу «Генеологічне дерево та історія життя Вітушинської (Кореновської) Катерини».

Ініціювавши конкурс у школі, учасники проекту «Польсько-українська співпраця для відновлення локальної пам'яті» мали на меті привернути увагу учнів до історії рідного міста, заохотити молодь подивитися оком дослідника на пам'ятки архітектури, сакральні споруди чи просто місця пам'яті – пам'ятник чи меморіальну дошку, – і довідатися більше про, здавалося б, знайомі місця. Організатори конкурсу запропонували учням зробити міні-дослідницький проект, розпитавши бабусю чи дідуся про їхнє життя, про історію власної родини, «живу» історію: болючу, справжню й дуже особисту. Саме такою частиною історії став для міста і для цих дітей герой Небесної сотні Богдан Сольчаник, який віддав життя під час Революції гідності та став історією. Він своїм прикладом показав, що навіть на перший погляд «маленька» історія звичайної людини може стати «великою». ■



На фото учасники і викладачі школи



Варшавські міські велосипеди «Veturilo» – комфорт та сила!

Анатолій ЗИМНІН

Аби зручно пересуватися Варшавою, при цьому спалюючи зайві калорії та зміцнюючи м'язи й серцево-судинну систему, не обов'язково купувати велосипед. Можна в будь-яку пору дня від початку березня до кінця листопада брати велосипеди напрокат за допомогою міської системи «Veturilo». Оператор цієї системи – відома фірма «Nextbike», станції прокату якої діють в понад 70 містах світу в таких країнах, як-от Німеччина, Австрія, Швейцарія та Нова Зеландія. Варшавська система має назву «Veturilo», вона діє в польській столиці від серпня 2012 року, нараховує майже 200 станцій та близько 3 тис. велосипедів, а число людей, які зареєструвалися в цій системі, цьогоріч перевищило півмільйона.

Як зареєструватися?

Щоб користатися системою прокату «Veturilo», необхідно створити власний обліковий запис на сторінці www.veturilo.waw.pl. Система реєстрації дуже проста й триває не більше 5 хвилин. Спочатку слід подати номер мобільного телефону, який стане Вашим ідентифікатором, а також ім'я та прізвище, адресу поштову (за бажанням) та електронну. На телефон прийде SMS-повідомлення з тимчасовим 6-цифровим PIN-кодом, який легко можна замінити на свій власний код в закладці «Hasło» категорії «Mój VETURILO» на сторінці профілю. Таке саме повідомлення надійде на вказану Вами електронну адресу.

Другий крок – треба активувати свій обліковий запис, перераховуючи на його рахунок щонайменше 10 злотих. Зробити це можна відразу при реєстрації за допомогою банківської картки або перерахувати гроші з банківського рахунку. За хвилину обліковий запис активується, можна сміливо прямувати до найближчої станції «Veturilo».

Як користуватися?

Процедура взяття велосипеду напро-

кат триває близько хвилини. В електронному терміналі слід вписати свій номер телефону та PIN-код, а далі – номер «ровера», який Ви плануєте позичити. У цей момент велосипед буде автоматично відключений від електронного замка, а на табло терміналу з'явиться код до велосипедного мануального замка, за допомогою якого ви зможете безпечно залишити «Veturilo» на декілька хвилин, якщо з'явиться така потреба, наприклад, забігти до магазину. Раджу запам'ятати цей код або сфотографувати його, адже штраф за втрату (крадіжку) міського велосипеду – це 2000 злотих.

Повернути велосипед до електронної станції так само просто, як і позичити. Вистачить лише потрапити переднім колесом (зліва на колесі є спеціальний пристрій) у електронний замок і дочекатися характерного звуку. Інформація про те, що велосипед успішно віддано, з'явиться на табло терміналу.

А що робити, коли всі стояки з електронними замками зайняті? Тут у пригоді стане код до велосипедного мануального замка, про який автор писав вище. Вистачить пристебнути орендований велосипед до вухка стояка, а на

терміналі натиснути клавішу «Zwrot» і вписати номер велосипеду; або подзвонити на інфолінію із інформацією, що вільних місць на цій станції немає, отже «залишаю ровер і прошу його зняти з мого обліку». Ще простіше, якщо на вашому смартфоні заінстальована програма «Nextbike», яка є доступною для користувачів систем «Android» та «iOS». За її допомогою можна повернути велосипед, якщо вільних електронних замків на станції немає. Вистачить натиснути кнопку «повертаю велосипед», вписати номер станції «Veturilo», на якій ви залишаєте ровер, та назвати причину «brak wolnych miejsc». Якщо у Вас немає програми «Nextbike», але є доступ до мобільного Інтернету, то вистачить через браузер зайти на свій обліковий запис на www.veturilo.waw.pl, знайти закладку «Wynajem/zwrot» і «повернути» велосипед, вписуючи номер станції.

Скільки коштує прокат?

Перші 20 хвилин їзди на столичних «срібних залізних конях» є безкоштовними. Наступні 40 хвилин прокату нам обійдуться всього-на-всього у 1 злотий. Наступна (тобто друга) година – 3 злоті. Третя – 5 злотих, а четверта та кожна наступна – по 7 злотих. Але той, хто хоча б раз користувався варшавськими велосипедами, знає, що можна навіть 24 години на добу їздити містом на «Veturilo» і не заплатити ані гроша. Вистачить лише кожні 20 хвилин «перепозичати велосипед» на різних станціях прокату.

Де їздити?

Сьогодні, за даними варшавської мерії, у столиці Польщі існує понад 400 км велосипедних доріжок і смуг, протяжність яких постійно збільшується. Де можна і варто проїхатися на велосипеді в столиці? Це і парки, і ліси та пущі на околицях Варшави, і на озеро Зегже можна вирушити. Актуальну мапу велосипедних доріжок, станцій «Veturilo», велосервісів та пунктів самообслуговування можна знайти на сторінці gowery.um.warszawa.pl/mapa-rowerowa або в смартфонній програмі «Warszawska Ścieżka Rowerowa».

Приємної подорожі! ■

Фото: veturilo.waw.pl



Польські організації, що надають різноманітну допомогу мігрантам:

ВАРШАВА:

Fundacja Rozwoju «Oprócz Granic» (FROG)

Mazowiecka 12, lok.24, 00-033

тел.: +48 22 403 78 72

Години роботи: 11⁰⁰–17⁰⁰.

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej (SIP)

ul. Siedmiogrodzka 5/51, 01-204

тел.: +48 22 621 51 65

Візит після домовленості по телефону.

Helsińska Fundacja Praw Człowieka

ul. Zgoda 11, 00-018

тел.: +48 (22) 556 44 40

Увага! Щоб записатись на консультацію до юриста, потрібно зателефонувати за номером +48 (22) 556 44 54

або +48 (22) 556 44 68 від понеділка

до п'ятниці, в години: 10⁰⁰–14⁰⁰.

Фонд не надає юридичних консультацій по телефону!

Fundacja «Ocalenie»

Biuro Fundacji «Ocalenie»

ul. Koszykowa 24, lok. 1 (I piętro), 00-553

тел.: +48 22 828 04 64

Centrum Pomocy Cudzoziemcom w Warszawie

ul. Koszykowa 24 lok. 1 (I piętro)

тел.: +48 22 828 04 50

Години роботи:

понеділок–четвер: 8⁰⁰–19⁰⁰

п'ятниця: 9⁰⁰–18⁰⁰.

Fundacja dla Somalii

ul. Chmielna 26/19.

Увага! З 7 січня фонд переїжджає на вулицю Bracka 18.

Punkt Info dla Migrantów

Centrum Wielokulturowe w Warszawie

ul. Jagiellońska 54 (вхід від Pl. Hallera)

Пункт відкритий від понеділку

до суботи від: 15⁰⁰–19⁰⁰.

тел.: +48 666 600 566

ел. пошта: info@info-migrator.pl

Fundacja Forum na rzecz

Różnorodności Społecznej

ul. Wspólna 65, lok. 19, 00-687

Години роботи:

9⁰⁰–17⁰⁰, від понеділка до четверга.

тел.: +48 22 400 09 12

IOM Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji

ul. Mariensztat 8, 00-302

тел.: +48 22 538 91 03

ЛЮБЛІН:

Stowarzyszenie Homo Faber

20-031 ul. Radziszewskiego 16, lok. 118

(ACK UMCS Chatka Żaka, Inkubator)

E-mail: info@hf.org.pl

тел.: +48 81 534 45 13

Найкраще зв'язуватись із організацією через е-мейл або телефон.

КРАКІВ:

Stowarzyszenie

INTERKULTURALNI PL

Krakusa 8, 30-535

тел.: +48 12 433 38 62

Години роботи: 11⁰⁰–17⁰⁰.

ГДАНСЬК:

Fundacja Crossroads – Zatoka Gdańska

Фонд «Перехрестя – Затока Гданська»

Zaułek św. Bartłomieja 1, 80-847

тел.: +48 513 638 391

Харків-Варшава – спільна театральна справа

Продовження з 11 сторінки

Михайле, а ти займаєшся зараз музикою чи повністю занурився в театр?

М. Барбара: Зараз у мене знову певний поворот на межі театру з музикою. Я натрапив на польський текст під назвою «Monolog o rzeczach najważniejszych» драматурга Мажени Садохи. Ми хотіли б зробити із цього щось на кшталт суміші моновистави й музичної інтерпретації на тему актуальних тем – мистецтва й суспільства. Цей проект реалізовуватиметься разом із музикантом Юрком Єфремовим з гурту «Ойра», який робитиме музику до проекту. Ми спробуємо українізувати текст: сама автор висловила бажання дописати твір, аби в ньому було більше про Україну. Можливо, проект існуватиме в двох версіях – польській і україномовній. Ще я продовжую перекладати твори Віткевича, зокрема його книжку «Наркотики».

Чи можете сказати, що поляки почали цікавитися сходом України?

М. Барбара: Коли директор Польського театру у Варшаві Анджей Северин спершу приїхав до Харкова «інкогніто», для себе, він познайомився з нами, виявив бажання привезти до нас свою моно-виставу «Szeźpir Forever», яку він зіграв

в «Арабесках». Це викликало великий інтерес серед місцевої публіки. Оскільки ми граємо на території старої фармацевтичної фабрики, ми мусили зачинити браму, бо людей було багато і йшли все нові. Він був неймовірно зворушений такою зацікавленістю. Після цього пан Анджей став нашим «агентом», який тепер запрошує нас до Польського театру. Зараз такий час, що особливо важливо, аби все більше людей мистецтва та культури з Польщі приїжджало на схід, зокрема й до Харкова.

С. Олешко: Трохи сумно, а трохи й смішно, що поляки насправді погано знають Україну, а особливо Харків. Коли ми говоримо про Харків полякам, то жартуємо, аби більше зацікавити їх: «Харків – це 2 мільйони населення, 38 університетів і 3 лінії метро». Принаймні Варшаві це вже щось говорить (сміється – авт.).

Як ви ставитесь до того, що з України до Польщі виїжджає так багато людей, зокрема молоді – творчої, активної, яка може зараз більше потрібна вдома?

С. Олешко: Я думаю, що це нормальні процеси. Польща теж це переживала. Нещодавно ми ходили на прем'єру Славоміра Мрожека «Іммігранти» («Emmigranci»). Після вистави ми подумали, що сьогодні не йдеться про імміграцію, ми нази-

ваємо цих людей вже не емігрантами, а «експатами». Світ настільки динамічний та глобалізований, що якщо ти не хочеш втратити контакт – ти його не втрапиш. Але так чи інакше, це отримання досвіду, який вони повертатимуть назад у тому чи іншому вигляді, творитимуть культурну дипломатію тут. Доброго в цьому значно більше, ніж поганого. Ці молоді люди все одно повернуться і привезуть досвід, фах, знання іноземних мов, певні реалії. У поляків є театральні педагоги – люди, які працюють з молоддю.

В Україні ми втратили декілька поколінь глядачів, які не мають звички ходити в театр. Я бачу десь третину глядачів в українських театрах, які не вміють себе поводити. Вони говорять по телефону, виходять в туалет під час вистави. Нещодавно ми ходили на виставу, в якій грали діти біженців – грузини, чеченці, киргизи та дівчина з України. Вони всі говорили про те, що вони не втрачають зв'язок зі своїми країнами. У той чи інший спосіб вони сліdkують і знають, яка ситуація у них у країнах. Усі вони в один голос казали, що хотіли би повернутись (після здобуття освіти), але в свою країну, яка би жила так, як Польща. ■

Розмовляв
Тарас АНДРУХОВИЧ



РЕКЛАМА у «Нашому виборі»!

У нашій газеті та на порталі є можливість розмістити рекламу за окрему платню.
Кошти від реклами підуть на реалізацію проекту, тобто видання газети.
За детальною інформацією просимо звертатись до редакції: redakcja@naszwybir.pl

Кінець червня –
початок липня 2015 року

► ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СТАДІОН КУЛЬТУРИ в Ряшеві 25–28 червня

Поєднання культур не на словах, а на практиці: «Opuka» і «Маріка», «Dakh Daughters» і Наталія Пшибиш, Таніта Тікарам та Патриція Марковська, Софі Віллі та Мама Селіта – це унікальні дуети виконавців з Польщі, України, Грузії, Вірменії, Німеччини та Канади. На сцені також музика, танці, фотографія, театр і слово. У програмі фестивалю близько 30 культурних проектів та понад 200 митців з семи країн.

Європейський стадіон культури відкриває цикл фестивалів під загальною назвою «Схід культури». Далі естафету перехоплять Люблін, де 8–12 липня відбудуватиметься фестиваль «Інші звучання», та Білосток, де 28–30 серпня пройде «Інший вимір». Детальніше з програмою фестивалю можна познайомитись на сайті: <http://stadionkultury.pl/event-timetable/>

► Конференція «Безпека праці та привабливість польського ринку праці для іноземців»

У конференц-центрі «Zielna» у Варшаві в суботу, 27 червня, відбудеться конференція, присвячена іноземцям на польському ринку праці. Вона стане підсумуванням річного проекту інтеграції громадян трьох країн на польському трудовому ринку «Безпечна робота в Польщі». Подія організована у співпраці з Фондом «Наш вибір» та Державним представництвом Європейської міграційної мережі при Міністерстві внутрішніх справ. Медіа-партнером є портал HRStandard.pl.

Конференція присвячена питанням процедур перебування та працевлаштування в Польщі, правилам дотримання цих процедур. Учасники зможуть оцінити важливість легального працевлаштування іноземців. Більше можна знайти за посиланням: www.konferencja.bezpiecznarpasa.info.pl

► «Український день – генеруй свій код про Україну»

У варшавській студії «Велика кімната» (Duży Pokój) за адресою Варецька 4/6 27 червня відбудеться Український день, у рамках якого передбачено чимало дискусій, смачний поштанок, проекти і факти про Україну. Дискусії стосуватимуться міграційних проблем, також дізнаєтесь, як поляки ставляться до українців, а українці до поляків; як розвиваються взаємини між нами і що таке свобода для кожного з нас. Почесним гостем заходу буде посол України в Польщі Андрій Дешиця.

Дізнаєтесь про такі ініціативи, як-от biggidea, backmybike, tap4parking тощо. Відбудуться мистецькі майстер-класи, на яких учасники зможуть спробувати самостійно створювати фігурки з глини.

Основна мета дійства – щоб Ви протягом дня пізнали й відкрили для себе Україну по-новому, «генерували» свій власний код про Україну.

► Мігрантки в Польщі: вечір оповідань

30 червня о 19:00 у Фактичному домі культури за адресою Галчинського, 12, Варшава (Galczyńskiego 12), відбудеться прем'єра книги, виданої Інститутом публічних справ: це листи, щоденники і оповідання іноземок, які були надіслані на літературний конкурс «Напрямок:

Польща». Також відбудеться зустріч із авторками текстів та виставка фотографій Бартоша Бобковського «Іноземки в Польщі», що представлятиме портрети мігранток з різних культурних кіл.

► Етнофестиваль «Folkowisko»

У селі Горасць (Люблінське воєв.) 10–12 липня серед мальовничих лісів Розточчя, між Львовом, Перемишлем і Любліном, на польсько-українському пограниччі відбудеться одна з найцікавіших культурних подій у східній Польщі.

Темою цьогорічного фестивалю є «Велика мандрівка», тобто великий процес міграції, який створив культуру Розточчя.

Якщо Ви будете їхати на фестиваль з України, цьогоріч шанувальники фестивалю збирають охочих поїхати автобусом з Тернополя та Львова. Долучитися до них можна за цим посиланням: <https://www.facebook.com/events/297010730422723/>

На фестивалі виступатимуть європейські зірки музики етно: «Богеміан Бетйарс» з Угорщини, «Трад.Атак!» з Естонії та «Ганьба» з Польщі. У Горайці гратимуть також українські музиканти: «Неймлесс» і «Діджей Гопта» з Тернополя та «Оленьки» зі Львова.

Невід'ємною частиною етнофестивалю є відкриті уроки, майстер-класи та семінари-тренінги. На любителів екстремальних пригод чекають спортивні та туристичні походи, які дозволять краще ознайомитись з довкіллям. Кожен охочий може покуштувати простих сільських страв, послухати цікавих легенд. Розважальна програма розточанської забави складається з концертів, майстер-класів, розвиваючих практик, ігор та захоплюючої експедиції для справжніх екстремалів. Захід організовано для людей, котрі цікавляться туризмом, краєзнавством, історією, музикою й театром, а також залюбки пізнають інші культури, знайомляться з новими людьми, обмінюються досвідом.

Детальніше з програмою фестивалю можна ознайомитись за посиланням: <http://naszwybir.pl/velika-mandrivka-festival-folkowisko-kliche-do-gorajtsya/>



КЛУБ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК

Запрошує у кожному неділю від 13:00 до 17:00

Контакт: 517 34 64 26 (Тетяна Родненкова)

Клуб засновано фондом «Наш вибір» в рамках програми «Громадяни для демократії», фінансованої Фондами Європейської Економічної Зони.





Юрій ГЕРАСИМЧУК

Чоловікам про полуницю

Сезон полуниці – у самому розпалі. Жінки й діти поглинають червону красуню кошиками. А що робити нам, тим, хто любить більш калорійні й «потужні» страви, якщо весь вільний простір холодильника заповнений полуницею? Зараз ми про це поговоримо. Мої особисті почуття до цієї ягоди сильно охололи після того, як довелося студентом побувати в Німеччині на літніх заробітках, збираючи власне полуницю. Але що було – то загуло... І сьогодні спробуємо приготувати старопольські страви в сучасній інтерпретації, які в полуничний сезон повинні потішити. Буде трошки ресторанно, як каже сучасна молодь – «по-багатому».

Риба

750 г філе лосося сполоснути, осушити, порізати на порційні куски, скропити соком 3/4 лимону, посолити, поперчити та відставити на 30 хв. у холодне місце. Після цього філе покласти на фольгу, посипати натертим маслом (50 г), загорнути та запікати 20 хв. при 200°C. Промити 150 г молодого шпинату, додати 2 порізані зелені цибульки та 250 г порізаних на четвертинки почищених полуниць. Усе змішати, скропити соком 1/4 лимону, посолити, поперчити, полити 2 ст.л. оливи та посипати пармезаном. Рибу викласти на салатне листя та подати до столу.

Птиця

На 1 порцію: 150 г філе качки посолити, поперчити, та обсмажити на 2 ст.л. оливи або масла (якщо філе зі шкірою, то шкіру понадрізати й починати смажити від цієї сторони) майже до готовності (так на 70%, м'ясо по-

винно бути ще з кров'ю). Три пагони спаржі очистити, бланшувати 3–5 хв. та викласти на тарілку. Філе ріжемо впоперек, викладаємо на спаржу й поливаємо полуничним соусом. Для соусу до 50 мл. червоного вина додати 20 г цукру, 100 г полуниці та 50 мл води й кип'ятити 5–7 хв. Збити соус блендером, полити філе та подати до столу.



М'ясо

І моє найулюбленіше – дві свинні полядвички (кожна десь по 300 г) посолити, поперчити та відставити на 30 хв. На сковороді розігріти 2 ложки масла та 2 ложки олії. Полядвички притрусити борошном та обсмажити до золотистого кольору на середньому вогні. Зменшити вогонь на мінімум та накрити сковороду кришкою. 300 г полуниці очистити від плодоніжок, а з 200 г черешні виїняти кісточки. Почистити і порізати 1 червону цибулину. На іншій сковороді або в ковшику розтопити ложку масла, підсмажити на ньому цибульку до прозорості, додати кілька листочків розмарину, полуницю й черешні. Смажити на повільному вогні, поки ягоди не почнуть розпадатися. Додати трошки бальзамічного оцту або лимонного соку, сіль і перець. Полядвички порізати впоперек на шматочки завтовшки 1–1,5 см, полити соусом та подавати з жменькою руколи або крес-салату. Хоча мені особисто найбільше смакує з гречкою й маслом.

Смачного!

partner projektu

Наше Слово

Kolegium Redakcyjne:

Myroslava Keryk, Tetyana Rodnyenkova, Olena Lytvynenko, Iwona Trochimczyk-Sawczuk, Jarosław Prystasz, Igor Isayev, Olga Popovych, Paweł Łoza, Grzegorz Spodarek, Yulia Gogol, Olena Babakova, Taras Shumeyko.

Zespół redakcyjny:

Redaktor naczelna – Myroslava Keryk, dziennikarze – Olena Babakova, Igor Isayev, Olga Popovych, Iryna Polets, Daryna Popil, Paweł Łoza, Grzegorz Spodarek, Yulia Lashchuk, Taras Andrukhovych, Ivan Kozlovskiy; tłumaczenia – Sławomir Sawczuk, Yuriy Taran, Olga Popovych; współpracownicy – Volodymyr Lychota, Daryna Popil; korektor – Igor Isayev, redaktor techniczny – Olga Michaluk, opracowanie graficzne – Czarli Bajka, wydanie internetowe – Oksana Kuzmenko.

Adres redakcji:

ul. Kościeliska 7
03-614 Warszawa
tel: +48 727 805 764
e-mail: redakcja@naszwybir.pl

Internet: www.naszwybir.pl

Portal:

e-mail: portal.nashvybir@gmail.com

Wydawca:

Fundacja „Nasz Wybór”
Adres: ul. Zamenhofa 1
00-153 Warszawa

Druk:

Drukarnia „Argraf”
Nakład 3000 egz.

Konto bankowe:

Fundacja „Nasz Wybór”
Nordea Bank Polska S.A. Oddział/POB
CBD O/Główny 1 P.B. w Warszawie
PL 39 1440 1387 0000 0000 1295 6509
Swift: NDEAPL2

ВИСИЛАЙ ГРОШІ В УКРАЇНУ

ТЕПЕР
ВІД **19.90** ЗЛОТИХ
ЗА ПЕРЕКАЗ*

Підтримай своїх
рідних, коли
це найбільш
потрібно!

| Сума переказу (PLN) | Плата за переказ (PLN) |
|---------------------|------------------------|
| 0.01 – 400.00 | 19.90 |
| 400.01 – 800.00 | 35.00 |
| 800.01 – 1200.00 | 54.00 |
| 1200.01 – 1600.00 | 72.00 |
| 1600.01 – 2000.00 | 89.00 |
| 2000.01 – 3000.00 | 108.00 |
| 3000.01 – 4000.00 | 120.00 |
| понад 4000.01 | 4% |

Висилай гроші до широкої мережі пунктів обслуговування Western Union по всій Україні. За допомогою Western Union гроші дійдуть до отримувача за лічені хвилини і туди, де вони потрібні.



ЗНАЙТИ НАЙБЛИЖЧЕ ВІДДІЛЕННЯ

**WESTERN
UNION** **WU**

moving money for better

* «Western Union» стягує комісію за обмін валюти.

Згідно умов надання послуги, виплата може бути відкладена, а також необхідно враховувати певні вимоги щодо суми переказу, країни призначення, валюти, законодавства, вимог щодо ідентифікації, годин роботи пункту обслуговування, різницю часових поясів, чи інші застосовані обмеження. На додаток до тарифів на відправлення грошових переказів Western Union утримує різницю між курсами обміну валют. Детально дивись у формі на Відправлення переказу. Акційні тарифи дійсні з 1 серпня 2014.